

Naš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K. za pol leta 4 K. za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10. vin. brez priloge, s priložo po 16 vinarjev.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristoletna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1., 2. oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Ali je bila politika klerikalnih slov. drž. poslancev vedno narodna? — § 19. državnih osnovnih zakonov in narodnostno vprašanje. — Politične vesti. — Iz slovenskih dežel: Razno. — Kranjsko: Razno. — Književnost.
Podlistek: Mali lord.

Ali je bila politika klerikalnih slov. drž. poslancev vedno narodna?

Kdor je zadnjih 8—10 let sem pazno premetrival slovensko „zunanjo“ politiko, to je politiko naše državnozbornske delegacije, moral bo odkrito priznati, da v celem tem času nismo dosegli prav nobenih uspehov. Da, v marsikaki važni zadevi, kakor na primer v vseučiliškem vprašanju smo danes faktično na slabšem, nego smo bili leta 1848! Kje so oni časi, ko smo Slovenci bili kakor Čehi strah avstrijskih Nemcev. Danes smatrajo poslednji edino-le še Čehi za uvaževanja vredne nasprotnike, s katerimi bi se izplačalo sporazumeti, mi Slovenci smo jim nehali biti nevarni. Odkod in odkodaj ta nenadni prevrat? Z mirno vestjo lahko trdimo, da od tedaj, ko so pričeli klerikalni naši poslanci v državni zbornici zasledovati izključno svoje strankarske cilje in jim podrejevati narodne interese. Kmalu po Klun-ovi smrti, ki je bil, dasi duhovnik, vendar-le v prvi vrsti narodnjak, potem še-le klerikalec, prevzel je vodstvo kler. stranke faktično mladi dr. Šusteršič. Temu je bilo predvsem na tem ležeče, da napravi iz tedaj še nerazvite klerikalne organizacije močno, po vsem-Slovenskem razširjeno stranko, na čelu katere bi se mu posrečilo splezati čim najvišje

v javnem življenju. To svoj cilj pa je upal doseči zlasti s tem, da se je udinjal s svojo stranko v vladno službo. Troje uspehov si je obetal od tega svojega koraka. Prvič si je hotel zagurati indirektni vpliv na politično upravo Kranjske sploh. (Kakor znano, moral je n. pr. pozneje odstopiti Hein, ker je bil mož — preliberalen! Trditev klerikalcev, da so ga vrgli radi tega, ker ni bil pravičen Slovenec, je milo rečeno, najvna. Zakaj pa sedaj tako ostentativno Schwarza drže, ki je vendar samo eksekutivni organ nemškega Volksrata in prav nič drugega.) Drugič se je nadejal za svoje klerikalne organizacije — in ne zastoj — izdatnih denarnih podpor, tretjič pa je nameraval kot zmerni, v narodnih stvareh indiferentni politik si pridobiti simpatije vplivnih nemških klerikalcev, ki naj bi mu poskrbeli vrhu tega še za dobro reklamo v enem delu nemškega časopisja, da potem spleza na ministrski stolec. Bistroumni Koerber je prvi sprevidel, kake neprecenljive koristi bi mu naklonjenost slovenskih klerikalnih državnih poslancev donajala in je z veseljem akceptiral ljubkovanje dr. Šusteršičeve stranke. Do Koerberja morale so se vlade takorekoč boriti proti trem frontam, proti Čehom, Nemcem in Slovincem. S pridobitvijo večjega dela slov. državnih poslancev pa si je Koerber zavaroval hrbet proti Slovincem. Da, še več. Koerber je storil še korak naprej. Zanašajoč se na neomejeno vdanost slovenske klerikalne stranke, poskusil je en del nemških nacionalnih poslancev, namreč one iz alpskih dežel razorožiti s tem, da jim je vrgel Slovence pod nož. In res se mu je mojstrska nakana posrečila. Od tedaj naprej so imele vlade resne skrbi le še s češko-nemškim sporom, zlasti

še potem, ko se je sklenila sprava na Moravskem. Da so se vrhutega vsled brezdomovinske politike naših klerikalnih poslancev naravno morale tudi pozicije Čehov v drž. zboru znatno poslabšati, je jasno.

Pri nas na Slovenskem pa je torej začel pihati oster veter, ki je še tisto dobrega zamoril, kar je bilo že v kali. Kateremu zavednemu Slovincu so prišle že iz spomina one krute, naravnost činične besede Koerberjeve v parlamentu, ko je bil označil ponižno in mirno delovanje slovenskih rodoljubov za narodno probujo koroških Slovencev, kot „ščuvanje in umetno razdraževanje ljudstva,“ ki ga on ne bo trpel. Menili smo, da čujemo pruskega kancelarja v nemškem drž. zboru govoriti zoper Poljake. Te Koerberjeve besede so bile takorekoč signal nezaslišanim persekucijam državnih organov sploh, katerim je bil odsihmal izpostavljen naš narod. Zlasti v politični in sodni upravi začele so se nam goditi krute krivice. Na spodnjem Štajerskem je jela padati poglavitno vsled krivde in pristranosti raznih drž. organov občina za občino, okrajni zastop za zastopom v nemškutarške roke. Na Koroškem so se drznili visoki vladni činitelji naravnost žaliti slovenski narod. Ali kaj naj izgubljamo še besede o paševanju Gleispachovem, o katerem so narodno-napredni slov. časniki že napisali celo literaturo. Vse nečuvne krivice, ki so se nam povsod godile, pa naših klerikalcev niso prav nič ženirale, da se ne bi slej ko prej z največjo vnemo zavzemali za vlado. Da, ko je pričel zloglasni dr. Derschatta aspirirati na železniško ministrstvo, se klerikalci niti zganili niso, da bi preprečili imenovanje tako prononsiranega vsenemškega zagrizenca za

Mali lord.

Angleški spisal F. H. Burnett.

(Dalje.)

Nekaj minut pozneje je odprl livrirani strežaj, ki je peljal Cedrika do knjižnice, vrata ter naznanil: „Lord Fauntleroy, milord.“ Storil je to posebno svečano, kajti čutil je, da je bil to velik trenotek, ko je dedič nastopil svojo lastnino ter bil predstavljen rodbinskemu načelniku, po katerem bo enkrat dobil ime in posestva.

Cedrik je stopil čez prag. Bil je velik, krasen prostor s težkim rezljanim, hrastovim pohištvom, na vseh stenah zadelan z visokimi policami za knjige. Pohištvo je bilo tako temno, zastori tako težki, okna tako globoka in razdalja med vrati in okni tako velika, da je bil zdaj po solnčnem zahodu celoten vtis sobe jako mračen. V prvem hipu je Cedrik mislil, da sploh ni nikogar v sobi, nato pa je takoj opazil pred ognjem, ki je kljub gorkemu večeru gorel v velikanskem kaminu, v udobnem naslonjaču osebo, ki se pa ni ozrla po njem.

Pri nekem drugem sobnem stanovalcu je pa vzbudil pozornost. Poleg naslonjača je na tleh ležal pes, velikanska rujavorumena doga, skoro tako velika in mogočna kakor lev. Veličastno in počasi je vstala mogočna žival ter šla s težkimi koraki proti vitkemu dečku.

„Dougal,“ je zadonel glas iz naslonjača, „nazaj!“

Toda srcu mladega lorda je bil strah tako tuj kakor vsaka zlobnost in bil je od nekaj hraber dečko. Zaupno in mirno je položil ročico na ovratnico pošasti in skupno sta zdaj s psom korakala proti grofu.

Naposled se je ta ozrl in Cedrik je gledal v obraz velikega starega moža s kuštravimi, sivimi lasmi, košatimi obrvmi in krepkim orlovim nosom med bliskajočimi se očmi. Grof je pa uzrl ljubkega otroka v črni žametni obleki s širokim čipkastim ovratnikom in mehкими plavimi lasmi, ki so obkrožali svež, rožnat obrazek, iz katerega ga je zvesto gledalo dvoje velikih rujavih oči. Kakor nenaden zmagoslaven vsklik je odmevalo v srcu trdega starega moža, ko je opazil, kako krepak, lep dečko je njegov vnuk in kako neustrašeno mu je zrl v obraz, roko še vedno na vratu orjaškega psa. Ponosnemu staremu plemenitašu je v srcu jako dobro storilo, da dečko ni pokazal nikake plašljivosti in strahu, niti pred njim niti pred psom.

„Ali si Ti grof?“ je vprašal Cedrik s prijaznim smehljajem. „Jaz sem Tvoj vnuk, ki ga je mr. Havisham pripeljal, — lord Fauntleroy.“

Ponudil mu je ročico, kar se mu je tudi pri grofu zdelo primerno in vljudno. „Upam, da se dobro počutiš,“ je prisrčno nadaljeval, „in zelo se veselim, da Te vidim.“

Grof mu je stresel roko in nekaj čudnega je spreletelo njegov obraz; najprej je bil tako presenečen, da je komaj vedel, kaj naj reče. Neprestano je zrl lepo, malo postavico, ki je v krvi in mesu stala pred njim.

„Te res veseli, da me vidiš?“

„Gotovo,“ je zagotavljal mali lord, „zelo!“

Poleg grofovega naslonjača je stal stol in Cedrik je sedel vanj. Visoki, široki stol je bil namenjen za obilnejšega človeka in nožice malega lorda še davno niso dosegale tal, vendar se mu je prijetno zdelo na njem in gledal je častitega rodbinskega poglavarja skromno in neprestano.

„Vedno sem premišljeval, kako boš izgledal,“ je Cedrik začel. „Na ladji, ko sem ležal v postelji, sem vedno mislil, če si kaj podoben mojemu očetu.“

„No, in se Ti zdi, da sem mu podoben?“ je vprašal grof.

„Oh, saj veš, da sem bil še zelo majhen, ko je umrl in zato je lahko mogoče, da se natančno ne spominjam, toda zdi se mi, da drugače izgledaš.“

„Torej si razočaran?“

„O popolnoma nič!“ je vljudno zatrjeval dečko. „Gotovo bi me veselilo, če bi bil tak kakor moj oče, toda vsak otrok je vendar zadovoljen s tem, kako njegov stari oče izgleda,

člana v kronskega svetu. In ko se je začela pod njim strahovlada, kakršna bi niti na Pruskem ne bila mogoča, ko so pričela državna železniška oblastva celo uradno zavračevati prošnje slovenskih prosilcev za vstop v želez. službo, češ, da jim je na poti njihovo slovensko pokolenje, ko so jeli na koroških državnih kolodvorih celo uradno psovati slovenski jezik, ali so tedaj naši klerikalci kaj storili, da bi preprečili take nezasišane škan-dale? Naj se klerikalci ne izgovarjajo, da so posredovali za kulisami¹ in da so mirnim potom šestokrat več dosegali, nego v odkritem boju. Fakta govore drugače in postopanje raznih vlad napram nam Slovincem je obstojalo zadnja leta iz ene same, dolge, nepretrgane verige samih krivic in političnih persekucij.

Krono svoji brezdomovski, nenarodni politiki pa so dali na glavo klerikalci, ko so se začela pogajanja za volilno reformo. Zaradi prodaje koroških Slovincem se izgovarjajo, da ni bilo pač iz vlade in Nemcev mogoče iztisniti drugega mandata. Dobro, naj velja ta trditev, dasi smo mnenja, da cela reforma ni bila toliko vredna, da bi se bilo treba dr. Šušteršiču udati. Ali, da so klerikalci kočevski mandat, ki takorekoč sankcionira dvojezičnost Kranjske dežele, kompenzirali s sedmim štajerskim mandatom, to je pa pač malo prehud tobak. Klerikalci so s tem svojim činom eklatantno dokazali, da so hoteli spraviti volilno reformo, ki bi jim naj prinesla absolutno oblast v slovenskih deželah, za vsako ceno pod streho.

Politika, ki so jo torej tirali naši klerikalni poslanci zadnja leta v drž. zboru, bila je za nas Slovence pravo prokletstvo. Dosegli niso za nas v narodnih zadevah absolutno ničesar, pač pa so dosegli strankarske cilje. Klerikalni politiki bi bili brzkone še danes v tesnem objetu z vlado, ko bi jih sedanja Bienenrthova vlada uprav krvavo ne bila briskirala. Saj smo videli na lastne oči, kako naravnost izdajalsko politiko so uganjali naši klerikalci celo po septemberskih dogodkih. Dasi so počenjali razni državni organi z nami Slovenci, zlasti v Ljubljani take stvari, da se kulturnemu človeku lasje ježe na glavi, vendar se klerikalni poslanci niti zganili niso. Vodene interpelacije dr. Šušteršičeve v delegaciji radi streljanja v Ljubljani niso imele in tudi niso mogle imeti drugega vpseba, kakor da je vojni minister žalost slovenskega naroda še podsetoril z žgočim, pikrim zasmehovanjem padlih žrtev.² Svojo ne-

¹ Posredovali so pač za kulisami v neštevilnih osebnih zadevah svojih somišljenikov, s čimer so si napram vladi le še bolj vezali roke.

² Znano je, da je trdil vojni minister in ponovno vzdružen uradno dognano neresnico, da so demonstrantje s točo kamenja, steklenicami in z drugim takim orožjem napadli vojake.

čepprav si ga je drugačnega predstavljal. — Saj veš, sorodnike se vedno občuduje.“

Grof se je naslonil nazaj v stolu in postal nekako osupnjen. V občudovanju svojih sorodnikov je imel žal le malo izkušenj; svoje proste ure je največkrat porabil, da se je prepiral z njimi, jih podil iz hiše in iznašel zanje vsakovrstne laskave priimke, vsled česar so ga tudi vsi zelo sovražili.

„Vsak otrok ima rad svojega starega očeta,“ je nadaljeval lord Fauntleroy, „zlasti takega, ki je tako dober kakor si bil Ti proti meni.“

Zopet je švignil čuden, hiter pogled iz globokih oči na dečka.

„A tako,“ je rekel grof, „bil sem torej dober proti Tebi, meniš?“

„Gotovo,“ je veselo odgovoril Cedrik, „in hvaležen sem Ti tudi zaradi Bridget in branjevke in Dika?“

„Bridget?“ je ponovil grof, „Dik, branjevka?“

„Kajpada,“ je pojasnil Cedrik, „vsi ti, za katere si mi dal denar, ki ga je mr. Havisham prinesel meni v zabavo.“

„A tako! O tem govoriš! O denarju, ki si ga smel izdati. No, kaj si si pa kupil zanj? Rad bi o tem kaj vedel.“

Goste obrvi je dvignil ter ostro pogledal dečka; bil je res radoveden, na kak način je ta ustregel svojim željam.

slovansko in zlasti slovenskemu narodu silno škodljivo politiko spremenili so klerikalci še-le v najnovejšem času in sicer — prisiljeni. Ogorčenje češkega, pa tudi slovenskega naroda (kar je inteligence in izobraženih slojev) proti našim klerikalnim prvakom postalo je tako veliko, da so morali že v lastnem interesu ubrati drugo pot. Zlasti še, ko je Bienenrth pri sestavi svojega zloglasnega kabineta slovenske klerikalne poslance, zanašajoč se na njihovo neomejeno udanost, popolnoma prezrl, moral je dr. Šušteršič uvideti, da se njegova politika nahaja na strmi poti, ki pelje — navzdol. Prišel je torej resen boj z vlado in sicer z uprav fenomenalno spretnostjo, ki mu je ne more odrekati najsrdečiji politični nasprotnik. On in dr. Krek sta zadnje dni pokazala, koliko bi bila v dolgem času svojega političkega življenja pri raznih, zelo ugodnih prilikah s svojimi zmožnostmi slovenskemu narodu lahko koristila, ko bi jih ne tratila v dosego sebičnih strankarskih ciljev. Tako pa sta žalibog v družbi s svojimi tovariši slovenskemu narodu na njegovem političnem ugledu že preveč škodovala, da bi mogla v doglednem času popraviti vso škodo. Zatorej se po pravici bojimo, da „Slovanska enota“ svojega končnega uspeha ne bo dosegla in da bo ali prej zagospodaril § 14, ali pa se bo slovenska ljudska stranka prodala za skledo leče. —

P.

§ 19. državnih osnovnih zakonov in narodnostno vprašanje.

(Dalje.)

Temu pa spet ugovarja med drugim razsodba upravnega sodišča z dne 19. grudnia 1884, B. 2337, da „na veljavnost prošnje za manjšinsko šolo nima nobenega vpliva okolnost, da starši prosilci niso v dotično občino pristojni.“¹ Kajti kdor v gotovo občino ni pristojen, o tem se vendar ne more trditi, da je tam domoroden, torej manjka tudi njegovemu jeziku zahtevani usus longaevis. Uredba manjšinskega šolstva pa sloni, vsaj deloma, tudi na 2. odstavku § 19. oziroma v njem izraženi ravnopravnosti v deželi navadnih jezikov v šoli!“

Kakor videti, nejasnost, nedoslednost tudi tukaj! Vendar pa se lahko reče, da se je upravno sodišče z navedeno razsodbo, v kateri definira pojem „v deželi navadnega jezika,“ postavilo na precej pravično stališče, ker skoro popolnoma abstrahira od teritorialnega načela in se približuje vedno bolj narodnostnemu zajmu posamez-

¹ Glej razpravo o manjšinskem šolstvu „Sl. Branik“ 1. 1909, 5.

„O,“ je začel mali lord, „končno še nič vedel nisi o Diku in Bridget in o branjevki. Nisem nato mislil, kako daleč stanuješ. To so namreč moji posebni prijatelji, moraš vedeti, Mihael je imel mrzlico.“

„Kdo pa je Mihael?“ ga je grof prekinil.

„Mihael? Bridgetin mož je in bili so v veliki tiski. Če je mož bolan in ne more delati in ima dvanajst otrok, si lahko misliš, kako je to.“

In nato je obširno pojasnil vse bolečine uboge Bridget in njeno veselje, ko ji je dal denar, „veš od Tebe, stari oče, in zato sem Ti tako hvaležen,“ je končal svoje poročilo.

„Tako, tako,“ je opomnil grof z globokim glasom, „to je bila torej ena tistih stvari, ki si jih napravil v svojo zabavo. No, in kaj si še počel s svojim bogastvom?“

Dougal je sedel poleg Cedrikovega stola ter dečku večkrat, če je tako živahno govoril, resno pogledal v obraz, kakor bi mu bil ta pogovor zelo zanimiv. Dougal je bil častit pes, veliko preresen in prevelik, da bi življenje vzel z lahke strani. Stari grof, ki ga je natanko poznal, ga je skrivaj pozorno opazoval. Sicer ni bila psova navada, da bi hitro sklepal znanje in gospodar je bil presenečen, kako miren je bil pod pritiskom otrokove roke. Zdaj si je pa Dougal še enkrat resno ogledal malega lorda ter nato svojo levovo glavo položil na črno ža-

nika. Po tej razsodbi je lahko gotovi jezik „landesüblich“ tudi v najmanjšem kraju in ni potreba, da bi bil zajedno tudi „deželni“ jezik. Tako je danes n. pr. slovenski jezik za „landesüblich“ priznan tudi v Trstu, bil bi tudi v Gradcu, ako bi mi izzazvali tako razsodbo; nemški jezik pa je domač (landesüblich) tudi v Brody na Galickem, kjer nemško prebivalstvo gotovo ni domorodno, vsaj ne v tem smislu, kakor razlaga ta pojem Pražák. Pri razlagi 2. odstavka § 19. pravi namreč ta sloviti češki učenjak:

„Seveda je pojem „v deželi navadnega jezika“ (landesübliche Sprache) jako preporen. Pravilno razlaga se ta pojem in njegov pomen najbrž po razmerah, ki so se bile v posameznih deželah historično(!) razvile. Na vsak način pa se mora kakor pri določevanju pojma „v deželi navadnega jezika“ tako tudi pri izvanjanju ravnopravnosti v deželi navadnih jezikov ozirati zmiraj na obvod cele dežele, nikakor pa ne mogoče samo na obvod posamezne občine ali pa pojedinega okraja(!). Kako pa naj se ravnopravnost v posameznih deželah izvede? Ali predvsem tako, da se v jednom delu dežele uradi poslužujejo izključno jednega jezika, v drugem delu pa izključno drugega jezika? Ali pa na ta način, da se uradi v celi deželi poslužujejo enakomerno vseh v deželi navadnih jezikov? To se najboljšje uredi na podlagi historičnega razvoja(!)“¹

Spet tista stara pesen o „historičnih,“ „državnopravnih pravicah,“ koje jedina prednost obstoji v tem, da se jo poje pred praznimi galerijami! Ne, historična prava so danes doigrala svojo ulogo; na historični podlagi hočejo danes le še tisti reševati narodnostni prepir, katerim se ne gre za pravo, resnično ravnopravnost, ampak za hegemonijo. „Svoboda sploh je le tam mogoča, kjer uživajo vsi člani družbe jednake pravice, kjer ni nihče ne rojen gospodar ne hlapec drugega“, pravi Palacký.² Takrat seveda, ko sta živela še Palacký in Havliček, je ležal češki državnopravni program še med staro šaro, Pražák pa ga je že pomagal čistiti in snažiti. Zato je umevno, da priznava le tisti jezik za „v deželi navaden,“ ki se je v deželi „historično“ razvil. Kaj pa na Dunaju in Sp. Avstrijskem sploh? Tam se češki jezik ni „historično“ razvil, torej po Pražákovu teoriji tudi ni „v deželi navaden“ in nima v § 19 nobene pravne zaslombe! Tu se vidi, kam človeka privedejo državnopravne utopije.

Akoravno pa je stališče upravnega sodišča, „da zadostuje, ako je določeni jezik le v jednom kraju domač in se ga v navadnem občevanju

¹ Dr. Pražák: l. c. stran 57.

² Palacký: Národní Noviny, 23. grudnia 1849.

metno koleno malega dečka, ki je počasi božal novega prijatelja, ko je grofu odgovoril: „Potem je pa bilo ono z Dikom. Dik bi Ti ugajal, ko rajzen fant je.“

Stari gospod je malo osupnjeno gledal.

„Zelo pošten je,“ je gorko nadaljeval Cedrik, „in nikoli ne napade dečka, ki je manjši od njega, in čevlje napravi tako blesteče, da se svetijo kakor zrcalo; snažilec čevljev je namreč.“

„In tudi Tvoj znanec — hm?“

„Star prijatelj moj,“ je odgovoril Cedrik, „ne tako star kakor mr. Hobbs, toda poznavam se tudi že dolgo. Prav ko se je ladja odpeljala, mi je prinesel darilo,“ pri tem je privlekel iz žepa skrbno zvito stvar ter ponosno razvil veliki, rdečesvileni robec z lepimi podkvami.

„To mi je podaril, da bom vedno nosil. Lahko se porabi za vrat oviti ali pa kot žepni robec. Kupil ga je s prvim denarjem, ki ga je zaslužil, ko je izplačal Jaka in dobil nove ščeti od mene. V uro, ki sem jo dal mr. Hobbsu, sem dal napisati verz: Ura vedno govori: ne zabi mene Ti, in Dika tudi ne bom pozabil; kolikokrat pogledam robec, se spomnim nanj.“

Težko bi bilo opisati čuvstva Nj. Vzvišenosti grofa Dorincourta. Dober kos sveta in ljudi je videl in ni ga bilo lahko osupniti; toda tukaj je naletel na nekaj tako novega in nezasišanega, da mu je skoro sapo jemalo in v starem plemenitašu vzbudilo veliko razburjenje.

posluhuje večja skupina prebivalstva, četudi ta skupina ne pripada nobeni narodnosti v deželi in jezik torej tudi ni deželni jezik,¹ akoravno je to stališče in theoria pravilno, je vendar zanimivo, kako se ga praktično izvaja.

Tako n. pr. je državno sodišče v svoji razsodbi z dne 25. IV. 1877, H. 129 priznalo, da je v nekaterih občinah na Sp. Avstrijskem „slovanski (1) jezik“ domač (landesüblich). Sumljivo je že tukaj, kako se sodišče boji brez ovinkov priznati, da je tisti „slovanski“ jezik — češki. No, l. 1904 pa je isto sodišče pokazalo svojo pravo barvo in proglasilo, da na Spodnjem Avstrijskem prebivalstva češke narodnosti sploh ni in da češčina ni v deželi navadni jezik!² Danes pa je na Dunaju samem nad 500.000 Čehov — in vendar ni češčina niti na Dunaju niti na Sp. Avstrijskem sploh domač jezik! V Trstu pa je le 5 1/2% Nemcev, in nemščina je tam „landesüblich“, kajti sicer ni mogoče razumeti, zakaj je tam 5 (7) javnih nemških ljudskih šol! Iztotako v Gorici, kjer štejejo Nemci le 2760 duš in tvorijo torej samo 11% prebivalstva, med tem ko je Čehov na Dunaju procentualno 7%!³

Vočigled taki konfuznosti v razlaganju pojma „v deželi domač“ in taki praksi, ki bi je vsaki poštenosti in pravičnosti v obraz, moramo hoté ali nehoté pritrditi Herrnrittu, ki pravi: „Ravnopravnost narodnostij in v deželi navadnih jezikov je postala politično geslo, ki določuje pozitivno uredbo narodnostnih pravic po različnih naziranjih in zlasti po nasilni volji (političnih) strank. In tako se je, kakor je pač velevalec interes različnih strank, teritorialni obvod, v kojem naj bi se posluževanje in v deželi navadni značaj jezika ravnopravno uveljavljalo, zdaj povečalo zdaj spet pomanjšalo; tako pa se je tudi pripadnikom gotove narodnosti upoštevanje njihovega jezika priznalo zdaj v obvodu cele države, zdaj samo v deželi, v kateri prebivajo, no in konečno že samo v kraju, kjer se dotični jezik govori.“⁴

Tako daleč smo torej prišli z „nedocenjenim“ § 19., da ima danes politika njegovo interpretacijo v zakupu! „Politika pa,“ pravi Naumann, „je v svojem bistvu boj sil za pridobitje pravic. Ona niti ne more udeležiti idealno etiko, stoječo nad vsakim bojem... Pravice nastanejo le tekom zgodovine in nje podlaga je — sila, moč.“⁵ In kdor ve, kako je

¹ v. Herrnritt: l. c. 85.

² Akademie 1908, X. zvezek. Rzsodba je z dne 19. X. 1904, št. 437.

³ Po uradnem ljudskem štetju l. 1900 (je na Dunaju 102.974 Čehov).

⁴ v. Herrnritt: l. c. stran 87.

⁵ Fr. Naumann: Demokratie u. Kaisertum, str. 33, 34.

Nikoli se ni pečal z otroci: zabave in potovanja mu niso dopuščala tega in lastni otroci mu niso nikoli bili zelo interesantni — kvečjemu se je malo spominjal, da je bil Cedrikov oče lep, krepak dečko. Vobče se mu je zdel vsak otrok kakor zelo nadležna mala žival, požrešna, samoljubna in kričava, ako se je ni strogo držalo. Starejša sinova sta svojim vzgojiteljem in učiteljem vedno dajala povod za pritožbe in jezo in o mlajšem se je po njegovem mnenju le zato manj slabega slišalo, ker je bil ta kot tak brez pomena za vsakega človeka. Da bi se mu vnuk kdaj priljubil, mu ni nikoli prišlo na misel — vzel ga je v hišo, ker ni hotel, da bi njegovo ime kakšen neizobražen tepec osmešil in ker je bil prepričan, da bo dečko postal v Ameriki cel norec ali skrajno smešen človek. Pri sinovih je doživel toliko ponižanja in ga je ameriška ženitev kapitana Errola tako ogorčila, da ni pričakoval kaj veselega od njegovega potomca, in ko mu je strežaj naznanil lorda Fauntleroya, se je skoro zbal pogledati dečka. To je bil tudi vzrok, da ga je hotel samega videti; njegovemu ponosu je bila misel, da bi bil kdo priča njegovega razočaranja, neznosna. Toda tudi v trenutkih, ko je z večjim upanjem gledal v bodočnost, se mu ni niti sanjalo, da bi vnuk tako izgledal, kakor je bil ljubki otrok, ki je, ročico na glavi njegovega precej nevarnega ljubljence, tako zaupno in

oblastna sila razdelila karte med avstrijske narode, ve tudi, kdo ima tisti trumf v rokah, ki se imenuje — § 19. drž. osn. zak.!

Toda, poglejmo dalje! Ravnopravnost v deželi navadnih jezikov se torej priznava v šoli, uradu in javnem življenju. Proti tej razdelitvi upravnih torišč, v katerih naj se ravnopravnost jezikov uveljavi, bi ne imeli ničesar; toda že način, kako se v praksi interpretira pojem „landesüblich“, na katerem baš bistveno sloni vsa ta slovita ravnopravnost, nas je osupnil dovolj, da ne prisegamo več tako zaupno in verba magistri. Pa tudi glede kompetence in vpliva v deželi navadnih jezikov na šolo, urade in javno življenje nam besedilo tega odstavka ne pove nič jasnega, nič gotovega.

Tako se pogreša že pri pojmu „šola“ preciznost v izrazu! Na katerih šolah so v deželi navadni jeziki ravnopravni? Samo na ljudskih, ali tudi na srednjih in visokih šolah? Herrnritt priznava pravno dolžnost vlade le pri ustanavljanju ljudskih šol. „Ustanavljanje visokih in srednjih šol“, pravi, je svobodni delokrog naučne uprave, katero vodijo le politični in administrativni oziri. Vsako pravno siljenje je tukaj povsem izključeno.“¹

Na drugi strani pa navaja Pražák kot protidokaz praktični slučaj, ki govori v prilog ravnopravnosti interpretaciji. Z zakonom z dne 5. v. notoka 1868, št. 29. dež. zak. za Češko je bil namreč zakon z dne 18. prosinca 1866, št. 1 dež. zak., kateri je proglašal učenje drugega deželnega jezika na srednjih šolah za obligatno, odstranjen z izrecnim povdarjanjem § 19. drž. osn. zak.² In cesar je ta novi zakon sankcioniral!

Torej kaj — ali je v 2. odstavku § 19. zapopadana pravna obveznost vlade ustanavljati tudi srednje in visoke šole po načelu ravnopravnosti vseh v deželi domačih jezikov ali ne? Besedilo 1. odstavka in splošnost izraza „v šoli“ v 2. odstavku govori gotovo za pozitivni odgovor na to vprašanje; kajti ako ima vsak narod nedotakljivo pravico gojiti in likati svojo narodnost in svoj jezik, delovati na svojo kulturno in socialno povzdigo (odst. 1.), kako naj to stori „ravnopravno“ z drugimi narodi, ako mu učna uprava ne da potrebnih in primernih izobraževališč v to svrhu, namreč srednjih in visokih šol?! Ravnopravnost vendar ne more obstati v tem, da bi jeden narod smel iz lastnih sredstev postavljati si učne zavode, med tem ko bi vlada drugim privilegiranim narodom iste zidala na svoje stroške! Ali pa je § 19 samo pretveza, samo pesek v oči, pravo pa le na strani tistih, ki vladi služijo in ji dovoljujejo rekvizite in pro-

¹ v. Herrnritt: l. c. stran 90.

² Pražák: l. c. stran 59.

samostojno stopil pred njega. To presenečenje je trdosrčnega starega moža skoro v zadrego spravilo.

In potem se je začel pogovor in tukaj se mu je začudenje bolj in bolj večalo. Prvič je bil celo svoje življenje navajen, da so bili ljudje v njegovi navzočnosti plašni in v zadregi in zato tudi ni drugega pričakoval od vnuka; namesto tega pa mali dečko v njem ni drugega videl kot prijatelja, ki ga je moral po božjem in človeškem pravu ljubiti, in zato je tudi tako občeval z njim. Ko je mali dečko tako sedel v velikem stolu ter pristrčno in veselo kramljal z mehkim glasom, mu je bilo popolnoma jasno, da ni nikoli prišla v otrokovo srce misel, da bi ga veliki, jezno gledajoči stari mož ne mogel rad imeti ali da bi ne bil vesel, da ga ima pri sebi. Cedrik se je pa tudi trudil na svoj način, da bi ugajal staremu očetu. Trdosrčen, neusmiljen in prevzet, kakor je bil stari grof, se vendar ni mogel ubraniti skrivnega veselja in zdelo se mu je prav prijetno, da je zadel na človeka, ki mu je zaupal, se ni bal in ni slutil slabih strani njegove narave, ki ga je z jasnimi očmi zaupno gledal — čeprav je bil to le majhen dečko v črni, žametni obleki!

Tako se je stari udobno naslonil v stolu ter mladega tovariša bodril h kramljanju in ustnice so se mu večkrat kaj čudno zategnile. Lord Fauntleroy je razvil svojo zgornost ter

račune? Najbrž zadnje! Ako pa je tako, potem pa § 19 ni odgovor na narodnostno vprašanje, ampak le nekako tolažilo, na katero se sklicuje državna uprava, ako jo le preveč peče vest zaradi svoje kravje kupčije z narodnostnimi interesi, nekak „Eliapopeia vom Himmel, womit man einlullt wenn es greint, das Volk, den großen Lümmel“, kakor pravi Heine.¹

Nekateri se sklicujejo na 3. odstavek § 19, ki izključuje vsako siljenje k učenju drugega deželnega jezika, in sklepajo iz tega, da je država pravno obvezana ustanavljati take šole, kojih obisk je obligaten, torej le ljudske šole,² toda kulturna ravnopravnost in opravičenost vendar ne more biti zapopadana samo v pravu na ljudskošolsko izobrazbo! Ako ima § 19 namen, pravno rešiti narodnostno vprašanje, zadostiti torej tudi kulturnim potrebam vsakega naroda, potem vendar ne more šolo ponižati na navadni predmet boja in sovraštva! Kako se naj sicer ujemata 1. in 3. odstavek, ako ravnopravnost narodov in jezikov ne velja tudi za srednje in visoke šole? Kako si naj tolmačimo odstavek 3., po katerem je vsako siljenje k učenju drugega deželnega jezika prepovedano, ko vendar moramo pri pogledu na slovenske kulturne razmere konstatirati, da smo siljeni že na ljudski šoli učiti se nemščine, ako hočemo nadaljevati študije na skoro izključno nemških srednjih šolah, k čemur smo vendar po odstavku 1. „nedotakljivo“ opravičeni? (Konec prih.)

Politične vesti.

Poslanska zbornica. „Narodna zveza“ je imela sejo obeh klubov. Razpravljali so glede na stališče o ustanovitvi italijanskega vseučilišča v proračunski razpravi. Poročal je dr. Šusteršič. V razpravi se je naglašalo, da Jugoslovani niso voljni dopustiti, da se v Trstu ustanovi italijansko vseučilišče. Jugoslovani pa ne nasprotujejo, ako se ustanovi vseučilišče izven Primorske, a zahtevajo, naj se ustanovi obenem tudi slovensko vseučilišče. Glede na glasovanje o posameznih proračunskih postavkah je prevladalo mnenje, naj Jugoslovani glasujejo proti posameznim postavkam. Nekaj dalmatinskih poslancev je pa nasprotovalo, ker je znatna vsota določena za Dalmacijo. Ko se je glasovalo, je večina sklenila, naj se glasuje proti proračunu. Dalmatinski poslanci dr. Ivčević, Biankini, Vukovič, Perič in dr. Baljak se niso hoteli ukloniti večini, kar je povzročilo ogorčenje med ostalimi jugoslovanskimi poslanci.

¹ Heine: Deutschland, Kaput I.

² v. Herrnritt: l. c. stran 90 in nasl.

zaupno in brez vsake zadrege ščebet. Celo povest o Diku in Jaku, razmere branjevke iz starega rodu in prijateljstvo z mr. Hobbsom je zaupal staremu očetu, nato mu navdušeno opisoval republikansko zmagovalstvo pri volitvah z zastavami, napisi in bakljado. Končno je pričel govoriti o 4. juliju in prišel v veliko razburjenost, dokler mu ni prišlo nekaj na misel, da je nenadoma končal.

„No, kaj pa je?“ je vprašal stari oče. „Zakaj ne nadaljuješ?“

Lord Fauntleroy se je v zadregi premikal po stolu.

„Na misel, mi je prišlo, da morda ne slišiš rad tega,“ je odgovoril. „Morda je bil kdo iz Tvoje rodbine poleg. Nisem mislil nato, da si Anglež.“

„Le mirno nadaljuj,“ je rekel milord. „Osebnih zvez nimam s to stvarjo. Najbrž si tudi Ti pozabil, da si Anglež.“

„O ne,“ je Cedrik hitro odgovoril, „jaz sem Amerikanec.“

„Ti si Anglež,“ je kratko pojasnil stari gospod. „Tvoj oče je bil Anglež.“

Stvar se mu je zdela precej smešna. Cedriku je pa bila prav resna. Na tako mišljenje ni bil pripravljen, zato mu je postal obrazek temnordeč.

„Rojen sem bil v Ameriki,“ je ugovarjal, „in če se je rojen v Ameriki, se mora biti Ame-

V proračunski debati je govoril tudi ministrski predsednik Bienert. O Jugoslovanih je kratko rekel, da jim vlada posveča svojo skrb in naklonjenost in da to pričajo razna dejanja. Kaka dejanja so to, o tem je Bienert molčal. Jugoslovani so te njegove besede sprejeli s posmehom.

„Slovanska enota“ in Malorusi. Med voditelji „Slovanske enote“ in Malorusi se vodijo pogajanja glede pridružitve maloruskih poslancev „Slovanski enoti“. Pogajanja še sicer niso končana, vendar vse kaže na to, da se bo našel način, ki bo omogočil Malorusom pristop k „Slovanski enoti“. V tem slučaju bi „Slovanska enota“ štela 150 poslancev, torej skoro eno tretjino vse zbornice. Poljaki s pristopom Malorusov k „Slovanski enoti“ seveda niso zadovoljni, tem bolj pa se tega vesele Nemci, ker so mnenja, da bi pristop maloruskih poslancev k „Slovanski enoti“ Poljake takorekoč nerazrušljivo navezal na nemško večino.

Italijansko vseučilišče. Italijanski poslanci se pogajajo z drugimi strankami, da bi jih pridobili za ustanovitev italijanske pravne fakultete v Trstu. Kakor zatrjujejo, so pridobili zase vse velike stranke razen „Slovanske enote“. V proračunskem odseku in v zbornici bodo baje glasovali za ustanovitev italijanske pravne fakultete v Trstu nemške svobodomiselnne stranke, socialni demokratje, Malorusi, zionisti, nekaj divjakov in večina krščanskih socialcev. „Poljski klub“ še o svojem stališču napram temu vprašanju ni sklepal, vendar pa je več poljskih poslancev izjavilo, da se bodo absentirali, ako bi klub zavzel stališče proti italijanski pravni fakulteti v Trstu. Vzpričo teh dejstev so italijanski poslanci prepričani, da bo zbornica sprejela njih predlog, da se določi Trst kot sedež italijanske pravne fakultete. Nemško-nacionalna zveza je imela sejo, na kateri je razpravljala o vprašanju, kje se naj ustanovi italijansko vseučilišče. Večina članov se je izrekla za Trst kot sedež bodočega italijanskega vseučilišča.

Demisija ministra dr. Žačka. Cesar je 13. t. m. sprejel v 3/4 urni avdijenci ministrskega predsednika barona Bienert, ki mu je poročal o zadnjih dogodkih v poslanski zbornici. Vlada je izrazil svojo posebno zadovoljnost s postopanjem vlade ter se je z velikim priznanjem spominjal onih članov vlade, ki so v kljub težavnemu svojemu položaju podpirali pri glasovanju vladno politiko. Zato ni mogel v tem njih postopanju opaziti nobenega dejstva, ki bi katerakoli člana sedanjega kabineta moglo siliti, da bi izvajal konsekvence. Cesar torej demisije češkega ministra-rojaka dr. Žačka ni sprejel.

rikanec. Žal mi je, da Ti moram ugovarjati,“ je vljudno in obzirno pristavil. „Mr. Hobbs mi je rekel, da bi moral biti Amerikanec, v slučaju, da pride do vojne.“

Grof se je ostro zasmel, smeh je bil trd in osoren, toda smeh je vendar bil.

„In to bi Ti storil?“ je rekel.

Sovražil je Ameriko in Amerikance, toda resno in vneto rodoljubje malega vnuka ga je zabavalo, in rekel si je, da postane iz tega dobrega Amerikanca enkrat lahko dober Anglež.

Nadaljni pogovor o politiki je prekinil strežaj, ki je naznanil, da je miza pogrnjena. Cedrik je takoj vstal ter stopil k staremu očetu s pogledom na tega bolno nogo.

„Naj Ti li pomagam?“ je prijazno vprašal. „Lahko se opreš name, veš. Enkrat je imel mr. Hobbs bolno nogo, ker mu je vreča s krompirjem padla nanjo, tedaj sem ga vedno vodil.“

Častivredni strežaj je skoro svojo službo in svoj dober glas tvegala z neprimernim nasmehom. Bil je imeniten strežaj, ki je bil vedno le v plemenitaških službah in bi se čutil onečastjenega, ko bi si privoščil smehljaj vpričo gospodarja. Zdaj pa je bila nevarnost velika in rešil se je le na ta način, da je strmela čez ramo svojega gospoda v grdo sliko na steni.

Grof je pomeril vitežkega malega vnuka od nog do glave.

„Mislíš li, da bi to mogel?“ je vprašal.

„Mislim, da,“ je odgovoril Cedrik. „Zelo sem močan, veš, star sem že sedem let. Na

Baron Burian odstopi. „Montagsrevue“ javlja, da v kratkem odstopi skupni finančni minister baron Burian. Za njegovega naslednika bo baje imenovan sedanji avstro-ogrski poslanik v Belgradu grof Forgach.

Ogrska kriza. Vzpričo vesti, da bo krona z ozirom na političen položaj na jesen primorana opustiti intransigentno stališče napram neodv. stranki, zatrjujejo na merodajnem mestu, da cesar pod nobenim pogojem ne bo dovolil samostojne ogrske banke in takisto ni pripravljen, izročiti vladno krmilo izključno v roke neodvisne stranke.

Demonstracije proti banu Rauchu. Bana Raucha je dne 16. t. m. v Brodu na Savi sprejela ogromna množica, ki mu je viharno klicala: „Abzug Rauch, proč z madžarskim strežajem.“ Policija in orožniki, ki so bili sklicani iz vseh bližnjih krajev, so skušali razgnati demonstrante, kar pa se jim ni posrečilo. Nato so orožniki pričeli z aretacijami. Vsak, kdor se jim ni brezpogojno uklonil, je bil aretiran. Zaprli so več odličnih oseb. V celem je bilo aretovanih okrog 50 oseb. Na hišah so bile razobešene črne zastave. Popoldne je hodila policija od hiše do hiše ter je s silo snemala te zastave. Zvečer so se demonstracije ponovile.

Turško-srbska zveza? V diplomatskih krogih zatrjujejo, da se ima v kratkem skleniti zveza med Turčijo in Srbijo. Turški poslanik Erad paša je dobil od svoje vlade brzogovorne inštrukcije, da sklene alianso s Srbijo. Pogajanja o tem vprašanju so dozorela že v toliko, da se lahko trdi, da je srbsko-turška zveza gotova stvar.

Potres na Francoskem. Iz Marzelja, Nice, Eja, Montpeljeja itd. javljajo o močnih potresnih sunkih, ki so povzročili ogromno škodo. Število človeških žrtev še ni natančno dognano.

Iz slovenskih dežel.

Sijajen uspeh tržaških Slovencev pri volitvah v Trstu dne 13. junija. Po ulicah so patrolirali orožniki in policija, a v vojašnicah je bilo konsignirano vojaštvo. Kavarnarji in javni lokali so bili natlačeni nervozno radovednega ljudstva. Ob štirih popoldne se je izvedel izid volitev v okoliških okrajih, ob petih popoldne pa tudi že v mestnih. V slovenskih okrajih so izvoljeni vsi štirje narodni kandidati z veliko večino, v italijanskih — nobeden. — Slovenci so pognali v ožjo volitev kamoro in irredento v 3. in 4. okraju, v šestem pa socialne demokrate. V prvem, drugem in petem okraju ožja volitev med kamoristi in so-

eni strani se lahko opiraš na palico, na drugi pa name; Dik pravi, da imam močne mišice pri teh letih.“

Stegnil je roko, da bi grof videl moč njegovih mišic, ki jih je Dik tako pohvalil in je pri tem tako resno in važno gledal, da se je strežaj zopet moral ozreti v grdo sliko.

„Dobro,“ je odločil grof, „poskušaj.“

Cedrik mu je dal palico ter mu pomagal vstati. To je bila navadno naloga strežajeva, ki je pri tem večkrat slišal hudo kletvico ter večkrat tiho škripal z zobmi. Danes je šla stvar brez kletve, čeprav je grofa hudo trgalo, toda grof je hotel poskušati. Počasi je vstal ter položil roko na ramo, ki se mu je tako hrabro ponudila za podporo. Previdno je stopil lord Fauntleroy korak naprej ter pri tem skrbno pazil na bolno nogo.

„Le dobro se opri name,“ je rekel. „Prav počasi hočem iti.“

Ko bi imel grof strežaja za vodnika, bi se gotovo manj opiral na palico in bolj na strežaja, a vendar se mu je pri tej poskušnji zdelo potrebno, vnuku pokazati svojo težo. Po nekoliko korakih je bil pa tudi mali obrazek temno rdeč in srce mu je začelo burno utripati, toda krepko se je uprl roki starega očeta ter se spomnil Dikove pohvale svojih mišic.

„Le nič se ne boj in krepko se opri,“ je sopihal Cedrik, „bom že lahko zmagal, če ni predaleč.“

cialdemokrati. Slovenskih glasov povsod neverjetno veliko. — Pred „Narodnim domom“ je bila zbrana ogromna množica, ki je prepevala narodne pesni. Italijani in socialisti so grozno potrti vsled tega impozantnega nastopa Slovencev. S slovenskih višin so vihrale slovenske trobojnice. V slovenskem taboru je navdušenje velikansko. V I. volilnem okraju v okolici (Škedenj, Sv. Marija Mag. Zgornja in Spodnja) je bil izvoljen slovenski kandidat Anton Miklavc, posestnik, s 1086 glasovi. Socialni demokrat Končnik je dobil 324, Italijan Poretti pa 89 glasov. V II. okoliškem okraju (Rocol, Katinara, Lonjer, Vrdela, Kolonja in Konkonel) je bil izvoljen slov. kandidat Alojzij Bjeker, privatni uradnik, s 1075 glasovi. Socialni demokrat Milost je dobil 445, Italijan dr. Cimadori pa 110 glasov. V III. okoliškem okraju (Rojan, Greta, Barkovlje, Kontovel, Prosek, Sv. Križ, Opčine, Bane, Trebče, Padriče, Gropada in Bazovica) sta bila izvoljena slovenska kandidata Štefan Ferluga, šolski vodja, s 1752 in dr. Just Pertot, zdravnik, 1731 glasovi. Socialna demokrata Kopač in Pittoni sta dobila 514, ozir. 512, italijanska kandidata K. Ferluga in Kumer pa 154, oziroma 191 glasov. — Nemci so s svojim števnim kandidatom trgovcem Czernyjem doživeli sramotno blamažo. Czerny je namreč dobil v I. okraju samo 37 glasov, v II. okraju 20, v III. 76, v IV. okraju 72, v drugih okrajih pa sploh nobenega glasu. Izid tržaških volitev je napravil na Dunaju velikanski vtisk na vladne in vse politične kroge. Vsi slovenski politiki se divijo kolosalnemu uspehu, ki so ga izvojevali Slovenci pri teh volitvah. V vseh političnih krogih so mnenja, da je s temi volitvami za vedno strto neomejeno gospodstvo irredente v Trstu. Pri ožjih volitvah so v prvem in šestem okraju zmagali socialisti s pomočjo Slovencev, drugi trije razredi so pripadli kamori. Slovenci so častno nastopili in je v III. okraju Slovenec dr. Gregorin podlegel samo za 137 glasov proti kamoristu Mrachu. Izvoljenih je bilo deset soc. demokratov in šest laških liberalcev.

Ciril Metodova družba za Istro je imela letno skupščino dne 6. t. m. v Kastvi. Skupščino, katero sta obiskala kot zagrebška gosta gg. dr. Ortner in Simunič, je vodil predsednik Spinčič. Po burnem odobravanju predsednikovega govora, ki je z navdušenimi besedami opozarjal na koristi in potrebe družbe, so se posebno ker v zadnjem času vsiljujejo po Istri Italijani svoje šole kot gobe po dežju, in tlačijo slovenske otroke v tuje potujočevalnice in jim uglajajo pot odpadnikov, je poročal društveni tajnik, da vzdržuje družba 27 šol z 42 razredi, tri otroške

Sicer ni bila dolga pot v obednico in vendar se je Cedriku zdela cela večnost, da so prišli do stola na zgornjem koncu mize. Roka na rami je bila z vsakim korakom težja, glavica mu je bila vedno bolj vroča in sapa hitrejša, toda nato ni mislil, da bi odnehal; mišice je kolikor mogoče nategnil, se držal ravno in tolažil starega gospoda.

„Ali Te noga zelo boli, če na nji stojiš?“ je vprašal. „Ali je nisi nikoli vtaknil v vročo vodo z gorčično moko? To je mr. Hobbsu dobro storilo.“

Veliki pes je dostojanstveno korakal poleg in strežaj je sledil. Česče mu je smehljaj spreltel obraz, ko je opazoval, kako je mali lord vso moč zbral ter dobrovoljno nosil težko breme, pa tudi grof je parkrat pomenljivo pogledal razgredo otrokovo obličje.

Ko so prišli v obednico, je Cedrik opazil, da je bil to velik, mogočen prostor in da je strežaj, ki je stal za grofovimi stolom, začudeno strmela v prišlece. Naposled so dospeli do stola; roka je popustila ramico in grof je sedel.

Cedrik je potegnil Dikov žepni robec iz žepa ter si otiral čelo.

„Vročje je danes, kajne?“ je vprašal. „Najbrž se mora pri Tebi kuriti zaradi bolne noge, samo meni se zdi malo vroče.“

Prirojen takt mu je branil, da bi sploh kaj, čeprav le na videz grajal.

„Hudo delo si pravkar imel, kajne?“ je opomnil grof.

vrtee, šivalni kurz za deklice in enega učitelja na šoli v Lovranu. Na svojih šolah ima 47 učiteljskih moči. — Blagajnik je poročal o denarnem prometu, katerega zaključek izkazuje letnih dohodkov 106.000 K 33 v in stroškov 97.423 K 50 v. Društveno premoženje znaša 244.626 K 85 v, katero pa je ponajveč naloženo v šolskih stavbah in napravah, in je razpoložljivo premoženje jako majhno.

Goriški deželni zbor bo razpuščen v najkrajšem času. O tem ni sedaj nobenega dvoma več. Volitve bodo najkasneje meseca septembra.

Aretirali so v kavarni „Al Teatro“ v Gorici trgovca z lesom L. Confortija iz Beljaka. Aretacija je v ožji zvezi s polomom laške banke „Popolare“.

Za učiteljske plače naj prispeva deželi država s 50%! Tako glasečo se resolucijo z obširnimi utemeljevanjem je na predlog g. Roša sprejel občinski odbor trboveljski v sobotni seji ter jo odposlal na predsedstvo državnega zbora. Pozivamo še druge občine, šolske svete, učiteljska društva etc., da odpošljejo nemudoma enake sklepe — lahko tudi brez sej oziroma občinih zborov.

Narodno izdajstvo za 50 voz peska. Znano je, da je gostilničarka Loger dala pri volitvah v okrajni zastop laški pooblastilo nemčurjem. Za to izdajstvo ji je baje uradnik Leiler izposloval pri premogokopni družbi 50 voz peska.

Prvo ljudsko knjižnico v Gaberjih pri Celju je otvoril „klub sloven. akad.“ v Celju. Knjižnica, ki se nahaja v „Sokolskem domu“ šteje 210 trdo vezanih knjig. Vsakdo si lahko za 2. vin. izposodi knjigo. Posluje se vsako nedeljo predpoldne.

Kranjsko.

Shodi narodno-napredne stranke. V nedeljo se je vršil shod na Igu v občinski hiši, kamor sta prišla poročat gg. deželna poslanca dr. Fran Novak in dr. Ivan Oražen. Navzlic slabemu vremenu zbralo se je dokaj odličnih posestnikov iz Iga in okolice. Shodu, ki se je vršil ob navzočnosti vladnega komisarja in žandarmerijskih asistenci, je predsedoval podžupan g. I. Kraljič iz Iga. Govornika dr. Oražen in dr. Novak sta temeljito pojasnila delovanje narodno-napredne stranke in ob burnem pritrdjevanju zavračala vsa obrekovanja klerikalne stranke. — Kaplan Drole je „branil“ Slovensko ljudsko stranko, a ni nič pomagalo — navzoči Izanci so že jeli samostojno misliti. — Iskreno soglasanje navzočih z izvajanjem govornikov je rodilo takoj sad: navzoči so na za-

devni poziv g. dr. Novaka naprosili odposlanca narodno-napredne stranke, naj jim narodno-napredna stranka ustanovi politično in gospodarsko društvo ter so v ta namen izvolili gospoda Jereta, župana v Iški loki in gospoda A. Minatija, trgovca na Igu, da storita v to svrhu vse potrebne pripravljalne korake. — V Škofji Loki so v nedeljo zborovali pod predsedstvom g. Dolenca iz Stareloke odborniki in zaupniki mladega „Naprednega političnega društva za škofjeloški okraj“. Od izvrševalnega odbora se je udeležil seje dr. Žerjav. Razpravljali so o važnih občinskih in gospodarskih vprašanjih. — V Mostah se je vršil preteklo soboto zvečer pri „Malem slonu“ po izvrševalnem odboru narodno-napredne stranke sklicani shod z ozirom na bližnje občinske volitve v tem okraju.

Samonemške hišne tablice. Komaj je upravno sodišče potrdilo samoslovenske ulične napise, je že tistagospa Kreuter-Galle na svoji hiši dala nabiti samonemško hišno tablico, kakršno je imel Staudacher v Nunskih ulicah že dlje časa. Ker pa to ni samo izzivajoča demonstracija, nego tudi po zakonu nedopustna svojevoljnost, je mestni magistrat tej pridržnosti naredil konec. Magistratna komisija je siloma odstranila samonemško tablico naše Line, dočim je bil Staudacher pametnejši in je tablico sam odstranil.

Vodna moč Save. Polastiti se je hoče država in že se snujejo projekti ob Savi, tej najmočnejši sili kranjske dežele. Železniško ministrstvo jo hoče namreč porabiti za elektriziranje železnic. Kranjski deželni odbor pa, ki hoče uporabiti vodne sile za potrebe domačega prebivalstva, je predložil načrt, po katerem bi se dala savska vodna moč najkoristneje izrabiti za agrarne in industrialne naprave. K obravnavi, ki jo je razpisalo okrajno glavarstvo v Kranju na poziv c. kr. deželne vlade, je šel deželni glavar pl. Šuklje, ki je dal na zapisnik obširno izjavo zastopnikov dež. odbora, ki odločno pobija nakane ministrstva in protestira zoper nameravano elektrificiranje železnic. — Z ozirom na dalekosežnost akcije, ki jo namerava železnična uprava, in z ozirom na mnoge težkoče, ki utegnejo nastati po vseh alpskih deželah v tem pogledu, pa tudi ni pričakovati, da bi se elektrificiranje v kratkem času faktično izvršilo, vsled česar utegnejo ostati vodne sile, katere bo železnično ministrstvo morda okupiralo, za daljšo dobo neizrabljene in privatni podjetnosti nedostopne. Končno se ne sme prezreti, da imamo v deželi mnogo premoga in da imajo državne železnice s premogokopi prav ugodne pogodbe glede dobavanja premoga za železniški obrat. Teh pogodeb, ki veljajo za dolgo vrsto let,

„Mr. Hobbs je najprej mislil, da jo boš vedno nosil, potem je pa rekel, da jo boš sempatja odložil, če se boš na primer s klobukom pokrili.“

„Da, da,“ je rekel grof, „včasih je nimam“. Neki strežaj se je moral hipoma obrniti proč, da je lahko zakašljaj, ker se ni smel smejeti.

Cedrik je prvi nehal jesti, se naslonil nazaj in ozrl po sobi.

„Zelo ponosen moraš biti na svojo hišo,“ je rekel, „tako lepo je in park je šele krasen.“ Potem je za hip utihnil ter pomenljivo pogledal grofa. „Ali ni hiša prevelika za le dva človeka, ki živita v nji?“

„Velika na vsak način dovolj,“ je odgovoril grof. „Ali je Tebi prevelika?“

Mali lord se je hip obotavljaj.

„Mislil sem si le tako, da bi se dva človeka, ki notri stanujeta in se ne razumeta dobro, zelo samotna čutila.“

„Misliš, da se bova midva dobro razumela?“

„O gotovo. Z mr. Hobbsom sva bila zelo dobra prijatelja. Bil je moj najboljši prijatelj, ki sem ga imel razen ljubčka.“

Grof je malo dvignil košate obrvi.

„Kdo je to, ljubček?“

„Moja mati,“ je rekel lord Fauntleroy s čudno tihim in mirnim glasom.

(Dalje prih.)

menda železnična uprava v svojo škodo ne bo razveljavila in tudi ni pričakovati, da se elektrificiranje kmalu izvrši. Projekt železnične uprave z narodno-gospodarskega stališča torej nima nobenih prednosti, pač pa je verjetno, da bo v slučaju njegovega uresničenja oškodovana splošnost, zlasti pa še poljedelstvo, industrija in mala obrt. Zato pa nikakor ne bi bilo opravičeno, če bi se temu projektu priznala prioriteta.

Slovenski juristi se ne sprejemajo več v sodno službo! Absolvirani pravnik P. je prosil predsedstvo višjega deželnega sodišča v Gradcu, da se ga sprejme v sodno službo. Njegovo prošnjo so v Gradcu zavrnil, češ, da je „za okoliš graškega nadsodišča ustanovljeno število kandidatov za sodno službo že doseženo.“ Kje ste, slovenski poslanci?!

Velika pevška slavnost v Ljubljani. Le še komaj nekoliko dni in napočili bodo slavnostni dnevi 25letnice društva „Slavec.“ Slavnostni dnevi, ko sprejme naše stolno mesto Ljubljana v svoje okrilje tako mnogobrojno število slovanskih pevcev, kakor jih doslej še ni imelo priliko pozdraviti. Dospela pa bodo tudi druga narodna društva in korporacije, da prisostvujejo veliki narodni slavnosti. Upravni odbor „Slovenske sokolske zveze“ je opozoril vsa v zvezi stoječa Sokolska društva, da se udeležijo v čimvečjem številu te slavnosti. Iz Zagreba poroča odličen rodoljub, da vlada tamkaj tako intezivno zanimanje za „Slavčevo“ 25letnico, da pride samo iz Zagreba okoli 100 pevcev, a iz ostalih hrvatskih pokrajin pa gotovo še najmanj 100 pevcev, ker se po vsej Hrvaški dela veliko propagando za najobilnejšo udeležbo, osobito še z ozirom nato, ker se ima na tej slavnosti postaviti temelj „Zvezi slovanskih pevskih društev“, katera ideja je nam slovanskim pevcem tako vzvišena, mila in draga. Dosedaj je prijavljenih 64 društev.

Jakopičev umetni paviljon in razstave slovenskih umetnikov. V navzočnosti deželnega predsednika z vladnimi funkcionarji, ljubljanskega župana, odposlanstev deželnega odbora, ljubljanskega občinskega sveta, finančne direkcije, Slovenske Maticе, Slovenskega pisateljskega društva, Društva za tujski promet, Splošnega slovenskega ženskega društva in Ženske krščanske socialne zveze se je preteklo soboto popoldne ob polu 5. otvoril Jakopičev ob Lattermannovem drevoredu na novo zgrajeni umetniški paviljon, v njem pa razstava sloven. umetnikov, po številu III. v Ljubljani, prva pa v lastnem domovanju slovenske umetnosti. Skromno in tiho se je izvršilo to slavlje, kakor je nevsiljiva in skromna slov. umetnost. Kronist slovenske umetnosti pa bode ta dan zabeležil z zlatimi črkami in ga dobro podčrtal.

Rusko učiteljstvo na Slovenskem. — Kakor je znano, pripravlja ruska vlada za „gospodarstveno dumo“ zakonski predlog o uvedbi splošne šolske obveznosti. Da pa učiteljstvu že sedaj obstoječih šol preskrbi kolikor mogoče široko obzorje, je sklenila pošiljati učitelje na učna potovanja. Za letos odpelje se 15 skupin po 50 učiteljev in učiteljic v zapadne slovanske dežele. Nekaj teh skupin obišče tudi Ljubljano, Trst in Gorico. Prva se pripelje v torek, dne 22. t. m. v Ljubljano, od koder odide potem v Postojno in dalje v Trst. Upati je, da slovensko ljubljansko občinstvo sprejme te zanimive slovanske potnike z ono gostoljubnostjo, kakršno zaslužijo.

Izlet ruskih akademikov v slovanske kraje. Pod vodstvom vseučiliškega profesorja Aleksandra Pogodina je odpotovalo 22 ruskih akademikov v Avstrijo. Posetili bodo Lvov, Krakov, Olomue, Prago, Tabor in Dunaj. Z Dunaja se odpeljejo na Slovensko, kjer posetijo Ljubljano, Postojno in Trst.

Srbskih izletnikov ne bo na Slovensko. Projektirani izlet gojenk belgradskega ženskega učiteljskega in liceja na Slovensko izostane. Merodajni so bili razni oziri, med katerimi niso bili najmanjši politični. S tem je torej odstranjena za državo nevarnost, o kateri so toliko pisali nemški listi. Seveda poset 30 sedemnajst- do osemnajstletnih srbskih deklet bi omajalo avstrijsko državo!

„O ne! Nič ni bilo hudega, samo vroče mi je postalo,“ in zopet si je otiral vlažne kodre z robcem.

Lordu Fauntleroyu so nakazali prostor pri mizi nasproti staremu očetu, tudi tukaj je sedel v širokem naslonjaču. Vse, kar je doslej videl, visoke, široke sobe, velikansko pohištvo, veliki strežaji, orjaški pes in stari oče sam, vse to bi mu moralo njegovo malenkost predočiti. A to Cedrika nikakor ni vznemirjalo; za velikega ali važnega se ni nikoli imel, in bil je vedno pripravljen, prilagoditi se razmeram, ki so bile zanj skoro nepremostljive. Kajpada še nikoli ni tako majhen izgledal kakor v velikem naslonjaču pri svečano pogrjnjeni mizi.

Kljub temu, da je samotno živel, je grof vendar imel veliko gospodarstvo in obed je bil važen trenotek v njegovem življenju, kakor tudi njegovega kuharja, za katerega so imeli dnevi, ko Nj. Vzvišenost ni imela teka, britke izkušnje. Danes je bil pa tek menda boljši in sodba o jedilih ni bila tako ostra, ker je večkrat moral gledati vnuka čez mizo. Sam je malo jedel, tembolj pa silil Cedrika ter se zelo zabaval, ko ga je poslušal. Na tihem se je veselil, kako krepko se je opiral na malega dečka, da poskusi njegovo hrabrost in potrpežljivost, in kako dobro je ta prestal skušnjo.

„Grofove krone nimaš vedno na glavi?“ je skromno vprašal lord Fauntleroy.

„Ne,“ je odgovoril grof z osornim smehom, „mi nič dobro ne stoji.“

Nedeljski počitek v gostilnah. Uslužbeni in uslužbenke v vseh ljubljanskih gostilnah, v katerih je v nedeljah več kot tri ure dela, dobe odslej nedeljski počitek. Kjer so v nedeljah take razmere, da tak počitek v nedeljo ni mogoč, morajo uslužbeni in uslužbenke dobiti med tednom počitek, ki mora trajati neprenehoma 12 ur, ali pa dvakrat po 6 ur, med to pa ne sme biti všteti nočni čas. Gostilničar, ki bi takega počitka ne dal, bo kaznovan z globo od 10 do 1000 kron, ali z zaporom od 24 ur do 3 mesece.

Pogubno delo „Südmarke“. V 20letnem obstoju je „Südmarka“ narasla na 700 podružnic, ki so združene v 6 skupinah. Članov ima nad 60.000. Izdala je nad 1 milijon kron, od teh je podarila 400.000, posodila pa nad 500.000 K. Na Kranjskem je 28 podružnic z 2112 člani, na Koroškem 71 podružnic s 6696 člani, na Štajerskem 157 podružnic s 16.948 člani, na Primorskem 8 podružnic s 1376 člani. Leta 1908 je bilo dohodkov 433.408 K. Slovenske in slovanske zemlje je pokupilo društvo nad 1000 oralov. Izdalo je društvo leta 1908 vsoto 452.205 kron. Premoženja ima društvo 770.412 kron in 122 knjižnic. — Te številke nam kličejo ob 12. uri: Oživimo „Našo stražo“!

Za C.-M. družbo. Opozarjamo na čaj, katerega bosta založila v korist družbe sv. Cirila in Metoda gosp. Fran Kovač in Ignacij Novak pod tvrdko: „Prva slovenska zaloga čaja in ruma na debelo v Ljubljani.“ Zavitki bodo, srebrna znamka po 10, 20 in 50 vin., zlata znamka po 30 in 70 vin. Poslovati bosta začela s 1. julijem t. l. ter opozarjamo p. n. trgovce, da blagovolijo svoja cenjena naročila v svrhu točne postrežbe vže sedaj vposlati. Naročila sprejema do 1. julija solastnik tvrdke Fran Kovač Ljubljana, Stari trg 12.

Pivovarna J. Kosler & Co. v Spodnji Šiški pri Ljubljani se bo pod vodstvom podružnice c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani in pod udeležbo denarnih moči pivovarniške stroke spremenila v delniško družbo.

Književnost.

„Omladina“ je edino slovensko napredno dijaško glasilo. Stane na leto za nedijake 4 K (za učitelje 3 K). Opozarjamo nanjo tembolj, ker se je z aprilom začel novi šesti letnik. Podpirajmo delovanje naših akademikov, kajti brez gmotne pomoči izven dijaških krogov se vsa ta hvalevredna stremjenja ne dajo izvršiti. In kolike važnosti je, da imamo „Omladino“ kot protiutež proti glasilu klerikalnih študentov, „Zora“, ki s svojim pisanjem zastruplja dijaške vrste. „Omladina“ prinaša izborne članke znanstvene in informativne vsebine. Nekaj posebnega bo junijska njena številka, ki prinese kot prilogo na umetniškem papirju izvršeno reprodukcijo krasne Prešernove plakete, katero je izvršil mlad slovenski umetnik A. Sever, član „Slovenije“ na Dunaju in katere original je kupil kranjski deželni muzej. Ta plaketa je nekaj posebnega za Slovence, ker je prvi umetniški proizvod te vrste. Kot reprodukcija v „Omladini“ izide plaketa v naravni velikosti (19 cm v premeru). „Omladina“ pa izda še posebej tekom tega meseca plaketo v kronski velikosti v srebru in bakru, katera bo lahko služila kot najlepši slovenski narodni znak. Ko plaketa izide, opozorimo slovensko občinstvo še posebej nanjo. V Omladinski založbi izhaja tudi

znanstvena knjižnica. Kot prvo delo izhaja Miselni razvoj evropskega človeštva od znanega češkega učenjaka prof. Drtina. Delo bo obsegalo vsega skupaj 6 snopičev in sicer izide zadnji snopič že v najkrajšem času. Do ta čas je cena celemu delu še nizka, namreč 4 K 20 h, potem se bo primerno zvišala. Lahko se plača tudi vsak zvezek posebej. Znanstvena knjižnica bo prinašala poljudne znanstvene publikacije slovenskih, slovanskih in tujih znanstvenikov. Znanstvena knjižnica je za Slovence velike važnosti, ker stremi na eni stani za popularizacijo vede, na drugi pa vrši znanstveno pripravljalno delo za slovensko vseučilišče. Dolžnost je torej vsakega Slovenca, da naroči Znanstveno knjižnico in tako pomore neposredno sam pomagati pripravljalnemu delu za bodočo slovensko univerzo v Ljubljani. Naročila za

„Omladino“, kakor tudi za „Znanstveno knjižnico“ sprejema upravništvo „Omladine“ v Ljubljani, Breg št. 12, tiskarna Blaznikovih naslednikov. Slovenske trgovce opozarjamo, naj inserirajo v „Omladini“ glasilo narodno radikalnega dijaštva, ker bodo potom agitacije dijaštva za svoja podjetja imeli največ uspeha in dobička. Prijave sprejema upravništvo „Omladine“ v Ljubljani, Breg št. 12, tiskarna Blaznikovih naslednikov.

Priporočamo našim rodbinam

Holinsko cikorijo.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborno zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Najbolj varno naložen denar

je v slovenski

Mestni hranilnici ljubljanski

ker je podvržena javnemu nadzorstvu.

Stanje hran. vlog: nad 84 milijonov K

Rezervni zaklad: nad 1 milijon kron

Hranilnica se nahaja v lastni palači v Prešernovih ulicah prej Slonovih ul. št. 3 nasproti frančiškanskemu klostru.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Za varnost denarja jamči in je porek zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Zato vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po **4%** ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.

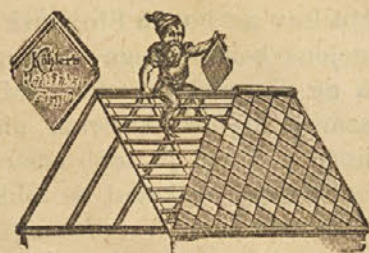
Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Rentni davek od vloženih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagateljem ne zaračuni.

- Posoja se na zemljišča po 4³/₄% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo skupaj ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Kdor pa plačuje 6% izposojenega kapitala, pa poplača dolg že v 33 letih. Dolžnik pa more svoj dolg tudi poprej poplačati, ako to hoče.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Patentirano v 30 državah.

Varstvena znamka.

Letošnja huda zima je pokazala, da presega glede trpežnosti vsako drugo opeko

Köhlerjeva cementna strešna opeka z zarezo.

V zalogi jo ima edini izdelovatelj za slovenske dežele **Ivan Jelačin na Glincah pri Ljubljani.**

Ravnotam se dobi tudi navadna cementna opeka brez zareze v najboljši kakovosti. Vprašanja je nasloviti na: Ivan Jelačin, Ljubljana.

Svoji k svojim!

Priporoča se slovenska trgovina

Janko Češnik

Ljubljana ~ Singerjeve ulice

Zaloga svilnega blaga za bluze in obleke.

Zaloga modnega blaga za ženske bluze in obleke.

Zaloga modnega blaga za moške obleke in površnike.

Zaloga perilnega blaga, platna, šifona, inlet, domestik v vseh širjavah.

Zaloga raznovrstnih preprog, linoleja, volnene, tapetri, jute in dr.

Zaloga zaves, čipkastih, belih, krem in barvastih.

Zaloga garnitur, volnenih in domače izdelanih odej.

Cene nizke. ~ Poštena postrežba.

Steckenpferd lilijino mlečno milo

Najnežnejše milo za kožo
in proti pegam.

Dobiti je povsod.

Vir zdravja so

nealkoholične pijače, med katerimi
so nedosežne z **Maršnerjevimi**

šumečimi limonadnimi bonboni

(okus malinoveca, citrone, jagode, češnje
in prvenca) napravljene

šumeče limonade.

Pristni samo
s to
varstveno
znamko.

Letna poraba
več nego
40 milijonov
kosov.

Edini izdelovalec:

„Prva češka deln. družba tvornic orientalskih sladkornin in čokolad, Kralj. Vinohrady, prej Maršner“.

Kopališče

in vodno zdravišče

Prospekte pošilja
Dr. Rud. Wackenreiter
zdravnik-voditelj in najemnik kopališča

Kamnik na Kranjskem
pri Ljubljani

Postaja c. kr. drž. železnic. 1 1/4 ure od Ljubljane. Krasna planinska lega, v zatišju, milo planinsko podnebje. Za notranje in živčne bolezni, za rekonvalescente. Utrjevanje na razne načine. Skupno zdravljenje z vodo. (Zistem Priessnitz in Winternitz, polivi po Kneippu.) Radij, pitno in kopalno zdravljenje. Solnene kopelji, kopelji v ogljikovi kislini in električne kopelji, zdravljenje z vročim suhim zrakom. Masaža in elektroterapija. Plavališče. Senčnat park.

Izvrstna restavracija z nizkimi cenami. Lepa stanovanja v kopališču in v raznih vilah. Začetek sezone 15. maja.

Slavna šolska vodstva in gg. trgovci!

Naročajte in priporočajte šolske zvezke slovenskega izdelka!

Založnik **A. Slatnar** v Kamniku. Glavne zaloge v Ljubljani pri V. Kenda, Vaso Petričič, Iv. Bonač i. dr. ter pri trgovcih po deželi.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezerv. zaklada
iznaša:

kron 82.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od
vsakega in jih obrestuje

Denarni promet
v letu 1907:

kron 5.500.000

po 4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4 % ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 %.

Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Urادuje se v centrali in v podružnici **vsak dan od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure popoldne izvzemši nedelje popoldne.**

Poštno-hraniln. račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Tiskovine

za industrijo, trgovino
in obrt
od navadnega trgovskega zavitka do obširnega cenika.
Tisk umetniških razglednic.
Postrežba točna.

TISKARNA KNJIG IN UMETNIN A. SLATNAR V KAMNIKU

IZVRŠUJE NAJRAZNOVRSTNEJSE ENO- IN VECBARVNE TISKOVINE IN SPREJEMA V TISK TUDI NAJOBSEZNEJŠA DELA. * * IZVRŠITEV VEDNO * * PRIZNANO LIČNA IN PO ZMERNIH CENAH. * *

Založništvo

„Našega Lista“ s priloženo „Slov. Gospodinja“
Trgovina s papirjem in pisalnimi potrebščinami.
Knjigoveznica.
Zaloga in izdelovanje šolskih zvezkov.

Trgovina s špeci-
rijskim blagom

Trgovina z moko in
deželnimi pridelki

A. Šarabon, Ljubljana

priporoča svojo novourejeno **glavno zalogo rudninske vode.**

Velika pražarna za
kavo, mlin za dišave
z električnim obratom.

Točna in solidna postrežba!

Na drobno in debelo!

Zaloga brinja in sliv
za žganjekuho

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene
obleke za gospode, dame

in otroke.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj, kosm. zobo-
čistilno sred-
stvo!

SEYDLIN
Izdelovatelj
D. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar, ul. 7

Dobiva
se
povsod

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena
leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena
leta 1882

Podrejena skoncaciji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic
obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada
št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog
K 17,102.911-27

Upravno premoženje kmetske
posojilnice 31. dec. 1908
K 17,519.983-93

Denarni promet
K 71,417.344-75

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po združnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4% z 1 1/2% na amortizacijo ali pa po 5 1/4% brez amortizacije; na
menice po 6%. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5
priporoča

elegantne obleke po meri
iz pristnega angleškega blaga.

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek,
plaščev iz tirolskega nepremočljivega lodna.

Najsolidnejša postrežba.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja,
pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Š. Slatnarjevih zvezkov

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti
priporoča:

Ravnokar na novo izšli knjigi:

Pariški zlatar.

Povest iz dobe kralja Ljudvika XIV.
92 strani. Zbarvano podobo. Cena 60 v.
Po pošti 70 vin. Dobiva se tudi v vseh
slovenskih knjigarnah.

Iz dobe punta in bojev.

Dogodki izza okupacije Hercegovine-Bosne.
Cena 60 vinarjev.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5.
poleg Mestne hranilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otroških čevljev

iz najboljših tovarov, domačih in tujih.

Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.

Solidna postrežba.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Podružnica v Spljetu

Podružnica v Celovcu

Podružnica v Trstu

Delniška glavnica:
3,000.000 K

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Rez. fond:

300.000 K

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Ustanovljena l. 1854

Prva domača slovenska pivovarna

Telefon št. 210

G. AUERjevih dedičev, Ljubljana

Wolfave
ul. št. 12

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborno

marčno pivo v sodih in steklenicah.